

Visie vooraf

Onbekend terrein

De wereldeconomie bevindt zich in recessie. De Amerikaanse economie maakt extreem moeilijke tijden mee en sleurt de rest van de wereld in haar kielzog mee. Nergens in de wereld is nog een krachtige groeipool te vinden. Er moet dan ook worden gevreesd dat de huidige mondiale recessie relatief lang en diep zal uitvallen.

In de Verenigde Staten zijn de problemen het grootst. Daar speelt niet alleen de acute nood van de huidige financiële crisis, die de autoriteiten noopt tot het doen van ongekende ingrepen. De Amerikaanse economie wordt ook geteisterd door achterstallig onderhoud ten aanzien van onderwijs, infrastructuur en sociale voorzieningen. Acht jaar Bush-bewind heeft diepe sporen getrokken. De nieuwe president, Barack Obama, erfde een in veel opzichten uitgewoende inboedel. Bij de verkiezingen beloofde hij verandering en hij zal zijn beloftes willen nakomen. Dit zal echter niet eenvoudig zijn. De onvrede onder de bevolking, die sterk lijdt onder de neergang en erg boos is over de gang van zaken op Wall Street, is enorm. Obama zal al zijn goodwill nodig hebben om de huidige problemen te overwinnen. En dat is mogelijk nog niet genoeg.

Zijn hervormingsplannen kosten geld, bovenop de immense kosten die toch al moeten worden gemaakt om het financiële systeem te redden. Dit geld heeft de nieuwe president niet. Hoewel de private sector in de VS haar besparingen in rap tempo opvoert, waardoor het nationale spaartekort afneemt, zullen de plannen van Obama dit weer doen toenemen. Tegelijkertijd is het niet echt een optie om de benodigde middelen in het buitenland te lenen. De huidige crisis is het gevolg van de excessieve Amerikaanse schuldoopbouw en het zou bijzonder onverstandig zijn om die te trachten op te lossen door nog meer te gaan lenen.

Dus gaan wij in de VS een nieuwe onbekende fase in: die van monetaire financiering. Het opkopen van staatsleningen door de Federal Reserve zorgt er voor dat er meer geld in omloop komt. Dit kan op termijn uitmonden in een serieus inflatieprobleem. Toch valt het Amerikaanse beleid te rechtvaardigen. Men moet kiezen uit twee kwaden. Op de korte termijn, en daarmee het meest urgent, dreigt deflatie en een neerwaartse spiraal. Zo beschouwd is toediening van een paardenmiddel verdedigbaar, ook al zijn de bijwerkingen op termijn waarschijnlijk stevig. De maatregel kwam ook niet onverwacht, de oplettende observator kon het zien aankomen. Des te opmerkelijker is de heftige neerwaartse reactie in de dollarkoers de afgelopen dagen, een beetje alsof de gemeenschap der valutahandelaren uit een winterslaap is gehaald. Uiteindelijk kan een stabiele ontwikkeling van de wereldeconomie uitsluitend samengaan met evenwichtige betalingsbalans- en schuldverhoudingen tussen de grootste economische machtsblokken. En dat kan uiteindelijk alleen maar worden bereikt met een wezenlijk zwakkere dollar. Maar dat besef dringt slechts langzaam en blijkbaar schoksgewijs door. Er staat ons de komende jaren nog een boel turbulentie te wachten.

Wim Boonstra
W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl